

Skånsk Fremtid

NR. 65 - FORÅR 2015

SKÅNEFLAGET

Forleddet i navnet på det danske flag, Dannebrog, tolkes vel af mange som noget, der har med dansk eller danskere at gøre, altså "danskernes flag". Sprogfolk mener imidlertid, at forleddet dannehænger sammen med flagets farve og betyder "rødfarvet". De henviser bl.a. til et frisisk ord "dan" med netop denne betydning. Måske står dette ord i forbindelse med engelsk tan (garve), som menes at være af keltisk oprindelse. Ved garvning brugte man knust bark fra egetræ, benævnt tannum i middelalderlatin. Noget kunne tyde på, at oprindelsen til fanenavnet Dannebrog skal søges i nedertysk (saksisk) sprogsammenhæng.

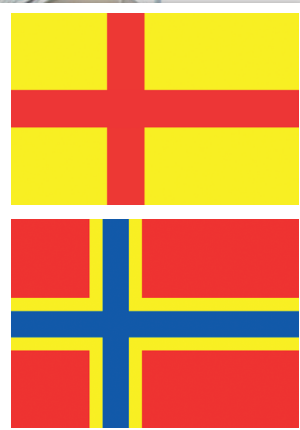
Efterleddet -brog betyder stof; sml. oldengelsk broc, "stof til at beklæde ben og overkrop". Bukser hed brec (flertal af broc), siden i dobbelt pluralis: breeces (bukser). Brog/broc hænger måske sammen med verbet "bryde".

Korsflaget med hvidt kors på rød bund blev især brugt i forbindelse med de forskellige korstog, som udgik fra det romersk-tyske rige, og dannebrogene med de rød-hvide farver blev siden bevaret i dettes "randområder": Danmark, Savoyen m.v. Dette var i hvert fald den konklusion, som fremgik af en udstilling om Dannebrog på Roskilde Museum i 1992 (udstillingshæfte foreligger). En vis sammenhæng med johanitternes ordensdragt må også formodes.

Men hvad så med det skånske flag, hvor det hvide kors er udskiftet med et gult? Er der her blot tale om en sentidig tilpasning til det svenske flag, der også har gult kors? Symbolværdien skulle så være, at nutidens Skånelande må leve med en blanding af tre identiteter: dansk-skånsk-svensk.

Eller har Skåneflaget ældre rødder, f.eks. i ærkebispesædet i Lund? Svenska kyrkans flagga er jo også rødgul, men i inverteret form, altså rødt kors på gul bund. Det var samme kombination, som brugtes ved det nordiske unionsflag, der blev forsøgt indført i 1430. Har Martin Weibull mon tænkt på dette, da han i slutningen af 1800-årene kreerede nutidens skånelandsflag?

Det har man i hvert fald på Orkney-øerne, hvor man indtil 2007 brugte kalmarunionsflaget som regionalflag (tillige marker for

den stedlige Sankt Magnus). Da den skotske heraldik-myndighed, Lord Lyon, imidlertid protesterede mod, at orkneyboerne brugte dette rødgule flag, besluttede de sig for et nyt orkneyflag, som ligner nutidens skånelandsflag; dog således, at der er tilføjet et smalt blåt kors i midten - som i det norske flag. Mange orkneyboere ville helst have bevaret Sankt Magnus Flaget (det nordiske unionsflag); men for at undgå varig konflikt med

Lord Lyon gik man efter afstemning blandt øboerne med til det nye flag, officielt fra 10. april 2007. En orkneybo, Robert Foden, fra hovedbyen Kirkwall gik imidlertid hårdt i rette med den skotske herskesyge og afviste kategorisk, at Lord Lyon havde ret til at blande sig i orkneyboernes flagvalg. Han begrundede sin protest med, at kalmarunionsflaget var mere end 150 år ældre end den skotske Lord Lyon institution (stiftet i 1592). Orkneyøerne blev først knyttet til Skotland i 1468 som pant for en ikke-betalt bryllupsgave. Orkneyøerne har derfor ret til at flage med det rødgule nordiske korsflag såvel for som efter dette årstal, var hans argument. Da de nordligere beliggende Shetlandsøer havde valgt sig et andet korsflag, var Orkneyøerne i deres gode ret til at flage med det rødgule Sankt Magnus Banner som deres særlige flag uden skotsk indblanding, især på denne helgens årlige festdag 16. april. Navnet Weibull er især knyttet

til den skånske historiker Martin Weibull (1835-1902) og dennes to sønner Lauritz og Curt. Der findes imidlertid så mange med dette efternavn, at der ligefrem er dannet en slægtsklub, hvis aktiviteter kan følges via <http://weibull.org/> Weibull er i virkeligheden en fortystket udgave af det danske stednavn Vedbøl: en lille bebyggelse i Sønderjylland, i Vedsted Sogn, 10 km sydvest for Haderslev og 15 km nord for Aabenraa. I begyndelsen af 1600-årene omtales en myndighedsperson i Gønge Herred (Skaane) med navnet Lauritz Hansene Weibull (fra Vedbøl). Siden har familienavnet spredt sig i Skaane/Sverrig, fordelt på tre hovedgrene. De tre Weibull-historikere fra Lund var pionerer inden for den historiefaglige metode, der kaldes den kildekritiske; og de anvendte den især i forbindelse med ældre dansk (skånsk) historie.

Meget tyder på, at de tre historikere på intet tidspunkt har glemt deres danske (sønderjydske) rødder; og derfor er det nok heller ikke en tilfældighed, at Skåneflaget blev lanceret med Dannebrogens røde farve - i en tid, hvor Danmark vest for Øresund var i knæ, og sønderjyderne indlemmet i det magtfulde tyske rige.

I 1901 grundlagde Lauritz Weibull (1873-1960) sammen med faderen "Historisk Tidsskrift för Skåneland", der udkom i årene 1901-1921. I 1928 kom første bind af tidsskriftet "Scandia", som Lauritz var redaktør for indtil 1957 - i samarbejde med broderen Curt Weibull (1886-1991). Lauritz blev udnævnt til æresdoktor ved Københavns Universitet i 1929, Curt i 1965.

Martin Weibulls ældre bror, Walfrid Weibull (1833-1903), grundlagde på gården Weibullsholm ved Landskrona det senere meget kendte frøforædlingsfirma Weibull AB (opkøbt i 1980). I årene 1963-2013 har Weibull-familien holdt organiserede slægtsmøder hvert femte år, de fleste gange i det vestlige Skaane (Landskrona, Lund, Malmö).

Illustration: Skåneflag i Dragør på Skåneflagets Dag søndag 20. juli 2014 (fotograf: Dines Bogø). I forgrunden ses Skåneflaget ved Dragør Sejlklubs gulmalede hus, i baggrunden ved det gamle fyrtårn på Strandstien. Bagerst dominerer det store hotel ved lufthavnen. Desuden vises Nordens Flag (Sankt Magnus Banneret), som er et rødt kors på gul grund, samt Orkneyflaget, der er et Skåneflag med et blåt kors inderst. *kjh*